

ORO NAVIGACIJA

VALSTYBĖS ĮMONĖS „ORO NAVIGACIJA“ ANTI KORUPCINĖS VADYBOS SISTEMOS VERTINAMOSIOS ANALIZĖS SANTRAUKA (ATASKAITA)

2022 m. sausio 20 d. Nr.
Vilnius

ATASKAITINIS LAIKOTARPIS: 2021-01-01 - 2021-12-31

VERTINAMOSIOS ANALIZĖS DATA: 2022 m. sausio 11-18 d.

VERTINAMOSIOS ANALIZĖS IŠVADOS

1. Ankstesnės vertinamosios analizės metu numatyty veiksmų rezultatai. 2021 m. vertinamojoje analizėje buvo numatytos AVS gerinimo galimybės:

1) Naujai priimtus darbuotojus detaliau supažindinti su Įmonės AVS, mokymų metu pateikti daugiau praktinių pavyzdžių, kaip teisingai elgtis konkrečiose situacijose, išmokyti atpažinti galimas korupcines rizikas.

2) Periodiškai informaciniais pranešimais teikti Įmonės darbuotojams, atsakingiems už techninių sąlygų ir pirkimo dokumentų rengimą, sutarčių vykdymą, prekių ir paslaugų priėmimą, vykdančių mažos vertės pirkimus, priminimus (trumpas instrukcijas), kaip teisingai atlikti savo pareigas ir į ką atkreipti dėmesį.

3) Įvertinti, ar pakoreguoti Įmonės vidaus teisės aktai, reglamentuojantys įdarbinimo procesus, veikia tinkamai. Gerinti AVS procesus, atsisakant perteklinių nuostatų.

2021 m. dėl struktūrinių ir personalo pokyčių, Susisiekimo ministerijos parengtų naujų teisės aktų, įsigaliojusių nacionalinių teisės aktų pakeitimų, atlikto audito rezultatų peržiūrėtos ir koreguotos AVS procedūros, turinčios įtakos Įmonės antikorupcinei vadybos sistemai.

2. Išoriniai ir vidaus pokyčiai, galintys turėti įtakos Įmonės antikorupcinei vadybos sistemai. Vietovės ir sektoriaus, kurioje veikia Įmonė, įtaka korupcijos rizikai, Įmonės veiklos pobūdis, mastas ir sudėtingumas, Įmonę kontroliuojantys subjektai, Įmonės veiklos partneriai, sąveikos su valstybės pareigūnais pobūdis ir mastas, Įmonei taikomi įstatymų, įstatymų įgyvendinamųjų teisės aktų, sutartiniai ir profesiniai įpareigojimai ir pareigos, o taip pat daugumos suinteresuotų šalių bei jų poreikiai ir lūkesčiai per vertinamąjį laikotarpį išliko iš esmės nepakitę ir nesukėlė pastebimų pokyčių, kurie turėtų reikšmingos įtakos Įmonės AVS veikti. Vis tik įtakos Įmonės AVS sistemai gali turėti Įmonės teisinio statuso pakeitimas iš valstybės įmonės į akcinę bendrovę.

Antikorupcinės politikos nuostatų vykdymas ir jų peržiūros poreikis

Įmonės vadovas, formuodamas ir įgyvendindamas Antikorupcinę politiką bei Antikorupcinę vadybos sistemą, kartu su struktūrinių padalinių vadovais laikosi politikoje įtvirtintų principų ir funkcijų.

2021 m., atsižvelgiant į Vidaus audito tarnybos rekomendacijas, buvo peržiūrėtas ir pakoreguotas Antikorupcinės politikos aprašas. Su naujos redakcijos politika buvo supažindinti ir jos nuostatų įsipareigojo laikytis valdybos nariai, Įmonės darbuotojai. Su Įmonės tinklalapyje patalpinta politika gali susipažinti visi suinteresuoti asmenys. Politikoje įtvirtintais principais įsipareigoja vadovautis ir Įmonės veiklos partneriai. Nustatyta, kad veiklos partneriui nesutikus prisiimti Politikoje įtvirtintų principų – su galimu veiklos partnerių gali būti nesudaroma bendradarbiavimo sutartis arba nutraukiama jau sudaryta sutartis.

3. Antikorupcinės vadybos sistemos veiksmingumas, įskaitant tendencijas, susijusias su:

3.1. Neatitiktimi ir korekciniais veiksmais

2021 m. Įmonės vidaus audito metu buvo nustatyta 1 neatitiktis ir pateiktos 5 rekomendacijos.

Vidaus audito tarnybos pateiktos rekomendacijos pagal patvirtintą taisomųjų veiksmų ir audito (patikrinimo) rekomendacijų įgyvendinimo priemonių planą turi būti įgyvendintos iki 2022-03-31.

3.2. Monitoringo ir matavimo rezultatai

3.2.1. Įmonės korupcijos rizikos mažinimo priemonių plane numatytos priemonės 2021 m. įgyvendintos 89 procentais;

3.2.2. korupcijos rizikų vertinimo rezultatai:

- įvertintos 6 Įmonės veiklos sritys;
- nustatyti 47 rizikos veiksniai;
- įgyvendinta pasiūlytų priemonių ir sumažinta (pašalinta) rizikos veiksnių priežasčių – 109;
- įgyvendinamos 14 korupcijos rizikų mažinimo plane nustatytos priemonės;
- 9 rizikos veiksniai vertinimo eigoje;

3.2.3. sąmoningumo ir mokymų rezultatai:

- detalai pateikta 8 punkte.

3.2.3.1. kontrolės priemonių įgyvendinimas ir rezultatai. Įmonėje taikomos finansų kontrolės priemonės yra pakankamos, todėl papildomų finansinės kontrolės priemonių 2021 m. nesiimta. Visos auditų ataskaitos skelbiamos įmonės tinklalapyje: <https://www.ans.lt/lt/apie-imone/veiklos-ir-finansines-ataskaitos>. Tarptautinių SESAR projektų audito ataskaitos skelbiamos įmonės tinklalapyje.

Visos 2021m. korupcijos rizikų mažinimo plane nustatytos priemonės yra nefinansinės kontrolės priemonės (stropus patikrinimas, išankstinių rekomendacijų teikimas ir kt.) Daugiau dėmesio vertinant rizikas 2021 m. buvo skirta turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo veiklos sričiai, įdarbinimo procesui, mokymams.

3.2.3.2. atsakomybės už antikorupcinės vadybos sistemos reikalavimų laikymąsi paskirstymo rezultatai Naujai paskirtas Įmonės generalinis direktorius ir aukščiausioji vadovybė įvertino Antikorupcinės politikos apraše nurodytus tikslus, jų aktualumą ir pagal poreikį atnaujino Antikorupcijos politikos aprašą. Įmonėje paskirti trys už antikorupcinę vadybos sistemos priežiūrą atsakingi darbuotojai. 2021 m. atsakingų už antikorupcinės vadybos sistemos priežiūrą darbuotojų sudėtis keitėsi 1/3;

3.2.4. nustatytų atitikties trūkumų šalinimo rezultatai

2021 m. buvo įvykdytos visos 2020 m. pateiktos rekomendacijos.

3.2.5. atvejų, kai nebuvo atlikti suplanuoti vidaus auditai, tyrimo rezultatai

Visi suplanuoti auditai atlikti.

3.2.6. teisės aktų projektų antikorupcinio vertinimo rezultatai

Atliktas kokybės valdymo procedūros VP-3-01 „Personalo valdymas“ antikorupcinis vertinimas, patikslintos / papildytos nuostatos dėl atrankų organizavimo; atliktas viešųjų pirkimų proceso aprašo vertinimas; atliktas atskirų darbuotojų pareigybės aprašymų vertinimas; teiktos rekomendacijos dėl skrydžių vadovų atrankos proceso skaidrinimo.

3.2.7. informacijos apie asmenį, siekiantį eiti arba einantį pareigas Įmonėje, tikrinimo rezultatai

2021 m. dėl 2 darbuotojų buvo kreiptasi į Specialiųjų tyrimų tarnybą ir prašyta pateikti informaciją apie asmenį, siekiantį eiti pareigas Įmonėje.

3.2.8. informacijos apie Įmonės veiklą antikorupcijos srityje teikimo rezultatai

2021 m. Susisiekimo ministerijai teikta informacija dėl Lietuvos Respublikos susisiekimo ministru priskirtų valdymo sričių korupcijos prevencijos programos įgyvendinimo priemonių 2021-2022 m. plano vykdymo, įskaitant informaciją dėl:

- veiklos sričių, kuriose 2021 metais buvo numatoma surašyti motyvuotą išvadą, atliekant korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymą;
- motyvuotų išvadų dėl srities, kurioje egzistuoja didesnė korupcijos pasireiškimo tikimybė;
- 2020 metų Įmonėje vykdytų pirkimų;

- antikorupcinių mokymų Įmonės darbuotojams organizavimo;
- Įmonėje gautų pranešimų dėl korupcijos.

3.2.9. Įmonės viešųjų ir privačių interesų derinimo tvarkos aprašo nuostatų pažeidimų rezultatai

Ataskaitiniu laikotarpiu buvo nustatyta, kad 10 Įmonės darbuotojų nebuvo laiku deklaravę viešųjų ir privačiųjų interesų. Darbuotojams išsiųstas raginimas nedelsiant pataisyti savo viešųjų ir privačiųjų interesų deklaracijas iki 2022 m. sausio 21 d. Gavus įspėjimą iš VTEK, vieno darbuotojo deklaracija buvo papildyta, nusižengimas nenustatytas. Visi kiti darbuotojai, kuriems privalu deklaruoti viešuosius ir privačius interesus, tai atliko. Darbuotojams pagal poreikį buvo nuolat teikiama reikalinga informacija, konsultacijos.

3.2.10. Pranešimų apie įgyvendinamos Antikorupcinės politikos nuostatų ir antikorupcinės vadybos sistemos reikalavimų pažeidimus – gauti 7 pranešimai dėl galimų pažeidimų. Plačiau apie tai 3.4 p.;

3.2.11. Korupcijos tyrimų ir su jais susijusių veiksmų rezultatai. Apie tai plačiau 3.5 p.

3.2.12. Tyrimų dėl Įmonės darbuotojų padarytų korupcinio pobūdžio nusikalstamų veikų - 0.

3.2.13. Reikalavimų, susijusių su darbuotojų elgesiu, pažeidimų rezultatai – mažesnis pažeidimų skaičius nei 2020 metais.

3.2.14. Įmonės darbuotojų tolerancijos korupcijai indekso pokyčiai –8,6 (2020 m. buvo 7,4) proc.

3.3. audity rezultatais

2021 m. kovo 2 – 4 dienomis Įmonėje lankėsi bendrovės Certification S.r.l. audito grupė – auditorius Massimiliano Pasqualini ir stebėtojas Olegas Zakabuninas, kurie atliko Įmonės antikorupcinės vadybos sistemos priežiūros auditą pagal ISO 37001:2016 standarto reikalavimus ir 2021-03-05 pateikė atlikto audito ataskaitą.

Audito metu nebuvo nustatyta trūkumų ar neatitikčių, bet buvo pateikti 3 komentarai siekiant pagerinti AVS efektyvumą.

2021 m. Įmonės vidaus audito metu buvo nustatyta 1 neatitiktis ir pateiktos 5 rekomendacijos.

Vidaus audito tarnybos pateiktos rekomendacijos pagal patvirtintą taisomųjų veiksmų ir audito (patikrinimo) rekomendacijų įgyvendinimo priemonių planą turi būti įgyvendintos iki 2022-03-31.

3.4. pranešimais apie korupciją

2021 m. Įmonėje iš viso gauti 7 pranešimai:

- 1) korupcijos pranešimų kanalais gautų pranešimų, vnt. – 7 pranešimai, visi jie ištirti;
- 2) gautų pranešimų pagal Pranešėjo apsaugos įstatymą, vnt. – 0;
- 3) pradėtų ikiteisminių tyrimų, vnt. – 0.

Dauguma Pasitikėjimo linijos kanalu gauti pranešimai susiję su galimai neskaidriais atrankos procesais – atliktas atrankos proceso patikrinimas, pripažinta, kad informacija pasitvirtino. Tikrinimo metu buvo sustabdyti konkursai skrydžių vadovų pareigas, peržiūrėti ir pakeisti pareigybės aprašymai, kvalifikaciniai reikalavimai.

3.5. tyrimai

2021 m. birželio 13 d. el. paštu pasitikejimolinija@ans.lt gautas anoniminis pranešimas apie galimą korupciją, nepotizmą. Siekiant išsiaiškinti su pranešimu susijusias aplinkybes ir įvertinti pranešimo tikrumą, atliktas su pranešimu susijusių aplinkybių ir Įmonės vidaus teisės aktų antikorupcinį vertinimą.

Po tyrimo pateiktos rekomendacijos.

3.6. Įmonei kylančios korupcijos rizikos pobūdžiu ir mastu.

Įmonei kylančios korupcijos rizikos išlieka tos pačios, naujų nenustatyta. Nuo 2019 m., kai buvo atliktas pirmas korupcijos rizikų vertinimas, taip ir 2021 m. didžiausią susirūpinimą kėlė su vidaus administravimu susijusios rizikos: Trūksta skaidrumo personalo valdymo srityje (atrankų procesas); Priimamos nekokybiškos

prekės, paslaugos ar darbai; Galimas darbuotojų piktnaudžiavimas apskaičiuojant atlyginimą už dalyvavimą tarptautiniuose projektuose; Tarptautinių projektų ir tarptautinių sutarčių vykdymas.

5. Korupcijos rizikos mažinimui taikytų veiksmų rezultatyvumas.

Įdiegus Antikorupcinę vadybos sistemą kiekvienais metais ne rečiau kaip kartą per metus yra atliekamas Įmonės korupcijos rizikos vertinimas, pervertinamos anksčiau identifikuotos ir nustatomos naujos rizikos:

Rizikos laipsnis	2018 m. identifikuotos rizikos	2019 m. identifikuotos rizikos	2020 m. identifikuotos rizikos		2021 m. identifikuotos rizikos	
Labai didelis	2	2	4	Nepriimtinos ¹ - 4	5	Nepriimtinos - 3 Priimtinos - 2
Didelis	5	5	2	Nepriimtinos - 2	4	Nepriimtinos – 2 Toleruojama - 2
Vidutinis	11	11	21	Nepriimtinos - 4 Toleruotinos - 17 ²	18	Nepriimtinos - 5 Toleruotinos - 6 Priimtina - 7
Mažas	8	10	14	Toleruotinos - 4 Rizikos prisiėmimas - 10	17	Toleruotinos – 4 Priimtina - 12 Nepriimtina - 1
Labai mažas	14	13	10	Rizikos prisiėmimas - 10	3	Toleruotina – 1 Priimtina - 2
Viso	40	41	51	Nepriimtinos - 10 Toleruotinos - 21 Priimtinos - 20 ³	47	Nepriimtinos - 11 Toleruotinos - 13 Priimtinos – 23

Ataskaitiniu laikotarpiu korupcijos rizikos mažinimo planas įvykdytas 89 procentais.

Kiekvienai identifikuotai korupcijos rizikai yra priskirtas rizikos šeimininkas, t. y. tas Įmonės darbuotojas ar struktūrinis padalinys, kurio kompetencijai priskirta valdyti šią korupcijos riziką ir įgyvendinti priemonę (-es).

Parengtas Įmonės Korupcijos rizikų mažinimo planas, pagal kurį kiekvienai nepriimtinais ar toleruotinais rizikai, parinkus veiksmus (būdą) su ja (rizikos prisiėmimas arba rizikos mažinimas), parenkami veiksmai ir priemonės rizikoms suvaldyti, numatomi jų veiksmingumo vertinimo kriterijai, įgyvendinimo terminai bei paskirti už šių priemonių įgyvendinimą atsakingi darbuotojai.

Atsižvelgiant į rizikų šeimininkų pateiktą esamų priemonių, taikomų identifikuotai korupcijos rizikai valdyti, aprašymą ir šių priemonių aprašymų vidaus tvarkose dokumentinę analizę, buvo įvertintas nustatytų korupcijos rizikų priimtumas Įmonei:

¹ Nepriimtinos - kurioms valdyti Įmonės korupcijos rizikų mažinimo plane yra suplanuoti antikorupciniai veiksmai ir priemonės

² Toleruotinos - kurioms valdyti Įmonės korupcijos rizikų mažinimo plane yra suplanuoti antikorupciniai veiksmai ir priemonės

³ Priimtinos - kurioms valdyti Įmonės korupcijos rizikų mažinimo plane nėra planuojami antikorupciniai veiksmai ir priemonės

2021 m. korupcijos rizikai mažinti taikytinų veiksmų efektyvumo vertinimas, korupcijos rizikų pervertinimas ir korupcijos rizikų planai bus rengiami 2022 m. I ketv.

6. AVS funkcionavimui skirtų išteklių adekvatumas. AVS valdymui ir palaikymui skirti optimalūs ištekliai. Nedidelių finansinių išteklių gali prireikti korupcijos prevenciją vykdančių darbuotojų, Vidaus audito tarnybos darbuotojų, viešuosius pirkimus vykdančių darbuotojų bei už viešųjų ir privačių interesų derinimo įgaliotos darbuotojos kvalifikacijos palaikymui, nes, pagal ISO 37001 standartą ir antikorporacinės vadybos sistemą sudarančių teisės aktų reikalavimus, šių sričių darbuotojams reikalingas didesnis korupcijos prevencijos mokymų skaičius.

7. Darbuotojų ir kitų suinteresuotųjų šalių pasiūlymai, pastabos dėl AVS

1) Naujai priimtus darbuotojus detaliau supažindinti su Įmonės AVS, mokymų metu pateikti daugiau praktinių pavyzdžių, kaip teisingai elgtis konkrečiose situacijose, išmokyti atpažinti galimas korupcines rizikas.

2) Periodiškai, informaciniais pranešimais, teikti Įmonės darbuotojams, atsakingiems už techninių sąlygų ir pirkimo dokumentų rengimą, sutarčių vykdymą, prekių ir paslaugų priėmimą, vykdančių mažos vertės pirkimus, priminimus (trumpas instrukcijas), kaip teisingai atlikti savo pareigas ir į ką atkreipti dėmesį.

3) Įvertinti, ar pakoreguoti Įmonės vidaus teisės aktai, reglamentuojantys įdarbinimo procesus, veikia tinkamai.

4) Nustatyti aiškesnę, skaidresnę atsiskaitymo darbuotojams už dalyvavimą tarptautiniuose projektuose tvarką.

5) Vidaus audito tarnybos rekomendacijos išdėstytos jų teikiamose ataskaitose.

8. Darbuotojų antikorporacinio sąmoningumo ugdymas ir mokymas (galimi proceso trūkumai, pažymėtina geroji praktika, rekomendacijos).

2021 m. Įmonėje buvo organizuoti antikorporaciniai mokymai naujai priimtiems darbuotojams, juose dalyvavo 17 darbuotojų (5,9 proc. visų darbuotojų) ir periodiniai antikorporaciniai mokymai, kuriuose dalyvavo 238 darbuotojai (83,5 proc. visų darbuotojų).

Įmonės darbuotojai kėlė kvalifikaciją korupcijos prevencijos, viešųjų pirkimų, rizikų valdymo ir kitose srityse Lietuvoje vykdomuose mokymuose, konferencijose, seminaruose. 2021 m. Įmonės darbuotojai dalyvavo šiuose mokymuose:

1. MB „Mokymų klubas“ organizuota konferencija nuotoliniu būdu „Viešųjų pirkimų konferencija: naujos taisyklės, praktika ir dokumentacija 2021-2022 m.“

2. MB „Mokesčių srautas“ organizuotas seminaras (4 ak. val.) nuotoliniu būdu „Viešųjų pirkimų reformos aktualijos“).

3. MB „Apertumas“ organizuotas praktinis seminaras (6 ak. val.) nuotoliniu būdu „Viešųjų pirkimų reglamentavimo pakeitimai nuo 2022: ką reikia žinoti?“.

4. UAB „Confinn“ nuotoliniu būdu organizuota konferencijoje „Viešieji pirkimai 2021“.

Įmonės darbuotojai, atsakingi už korupcijos prevenciją Įmonėje, dalyvavo Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybos organizuotose susitikimuose, skirtuose pasidalinti gerąja praktika ir patirtimi, kuriant korupcijai atsparią aplinką, nuolatos dalyvaujama „Skaidrumo akademija“ organizuojamuose renginiuose.

Iš darbuotojų vidinės apklauso rezultatų matosi, kad ne visi darbuotojai žino apie pranešimų kanalų egzistavimą, kam pranešti apie galimus korupcijos atvejus, kurie darbuotojai paskirti atsakingai už antikorporacinės atitikties funkcijos vykdymą, naujai priimti darbuotojai sunkiai susigauja ir supranta AVS procesus, todėl siektina naujai priimtus darbuotojus detaliau supažindinti su Įmonės AVS, mokymų metu pateikti daugiau praktinių pavyzdžių, kaip teisingai elgtis konkrečiose situacijose, išmokyti atpažinti galimas korupcines rizikas, kažko nežinant, ar nesant įsitikinus, dėl savo veiksmų tinkamumo, konsultuotis su už antikorporaciją atsakingais darbuotojais.

9. AVS gerinimo galimybės.

1. Naujai priimtus darbuotojus ir kartotinių mokymų metu darbuotojus detaliau supažindinti su Įmonės AVS, kaip teisingai elgtis konkrečiose situacijose, išmokyti atpažinti galimas korupcines rizikas.
2. Periodiškai informaciniais pranešimais teikti Įmonės darbuotojams, atsakingiems už techninių sąlygų ir pirkimo dokumentų rengimą, sutarčių vykdymą, prekių ir paslaugų priėmimą, vykdančių mažos vertės pirkimus, priminimus (trumpas instrukcijas), kaip teisingai atlikti savo pareigas ir į ką atkreipti dėmesį.
3. Įvertinti ir pakoreguoti Įmonės vidaus teisės aktus, reglamentuojančius įdarbinimo procesą. Gerinti AVS procesus, atsisakant perteklinių nuostatų.

10. Kiti klausimai. Nėra.